

KOPECZKY LASZLÓ

NÉHÁNY UTOLSÓ VACSORA

HANGJÁTEK

SZEREPLŐK:

Kaczér	Bartha
Torday	Józsi, a főpincér
K. Laci, firkász	Barna, a Pálma tulajdonosa
Roth	Titkár

TORDAY: ... volt nekünk egy házi tücskünk ...

K. LACI: *(teliszájjal)* A Zsigmond utcában?

TORDAY: A Zsigmond utcában, a Kossuth utcán, Liliomtón, a szerki csőszházban ... Nemzeti tücsök volt: egy költő.

K. LACI: Ismerem?

TORDAY: Te még akkor a rongylabda lovagjaival nyargalásztál.

K. LACI: Mégis!

TORDAY: Ott a könyve a polcon ... Azt hiszem, a második sorban ...

K. LACI: *(mormol)* Milne ... Krúdy ... Roth ... Ki az a Roth?

TORDAY: Jogász. Ő is az asztaltársasághoz tartozott.

K. LACI: *(tovább mormol)* Faludi ... Munk ...

TORDAY: Atugrottad ...

K. LACI: Tényleg! ... Itt van egy vékonyka valami.

TORDAY: Az az!

K. LACI: *(olvas)* Kaczér Endre ... VERSEK ... *(Hümmögve.)* Csak ennyi?

TORDAY: Ez is úgy lett, hogy összeadtuk.

K. LACI: Látom ... „Kiadták a barátai” ... S azt, hogy csinálták? Mindenki behozott egy dedikált kutyanyelvet?

TORDAY: Fenét! Emlékezetből.

K. LACI: Emlékezetből?

TORDAY: Igen ... soha egy betűt nem írt le. Azt mondta, ha leírja, olyan, mint mikor a pacsirtát odakötözik az ághoz. Az ihlet nem állja a közömbös tekintet.

K. LACI: Miből élt?

TORDAY: *(nevet)* Rút szibaritákból ... Az asztaltársaságnak több tagja volt. Hol az egyik, hol a másik hívta meg ebéde.

K. LACI: Képzem mit „nyelt”?

TORDAY: Csak a finom falatokat szerette.

K. LACI: S ezért csörgetnie kellett a sipkáját.

TORDAY: *(megköszörüli a torkát)*

K. LACI: *(gyorsan)* Bocsáss meg, Ádám bátyám!

TORDAY: Igyál, patyolat! Ne duzzogj! ... *(Elmerengve.)* Lehet, hogy varázskört vontunk köréje és nem tudott kitörni ... Még azt is elintéztük, hogy az Esti Újság saját titkárnőjét bocsássa rendelkezésére.

K. LACI: És nem ment el.

TORDAY: De elment ...

(Változás. Kopognak.)

TITKÁRNÓ: Tessék!

KACZÉR: Jó reggelt!

TITKÁRNÓ: Jó régen volt a reggel.

KACZÉR: Pedig hajnali tizenegykor keltem... Úgy látszik, megérte!
 Mi a neve, kedves?
 TITKARNÓ: Maga sem mondta a magáét.
 KACZÉR: *(ünnepélyesen)* Kaczér Endre.
 TITKARNÓ: Nagyon örültem... Mit kíván?
 KACZÉR: Hát először is, hogy ismétlje el a nevét.
 TITKARNÓ: Ismétljem? Hisz nem is mondtam.
 KACZÉR: Akkor jól hallottam.
 TITKARNÓ: *(kuncog)*... Róza.
 KACZÉR: Tudtam! Harmatos, rózsaszín Róza!
 TITKARNÓ: Másodszor is?
 KACZÉR: Másodszor is — mit?
 TITKARNÓ: Másodszor is mit kíván?
 KACZÉR: *(sóhajt)* A főszerkesztőt keresem. Versügýben...
 TITKARNÓ: Rendben van. Hagya itt.
 KACZÉR: Nem lehet.
 TITKARNÓ: Nem bízik az illatos „Róza-rózsában?”
 KACZÉR: Szó sincs róla. Mégsem hagyhatom itt. Nincs leírva... Ide-
 be tartom.
 TITKARNÓ: Hát akkor hagyja itt a szívét.
 KACZÉR: Még azt sem mondta: üljek le. *(Választ sem várva.)* Köszö-
 nöm!
 TITKARNÓ: Kissé szoroson vagyunk így. Nem gondolja?
 KACZÉR: Aásó, kapa... *(Csengetés.)* Telefon!
 TITKARNÓ: *(telefonál)* Halló! Igen itt van már. Diktáltassam le?
 Rendben van. *(Kattanás.)*
 KACZÉR: Ki volt ez?
 TITKARNÓ: A főnök... Húzódjön egy kissé odébb... Gépelni fogunk.
 KACZÉR: Mi ketten? Mit?
 TITKARNÓ: A verseit.
 KACZÉR: Csak nem gondolja, hogy a verseimmel fogom untatni?!
 TITKARNÓ: Gondolja, hogy a főszerkesztőt majd kevésbé untatja?
 KACZÉR: Az más. Belé nem vagyok szerelmes.
 TITKARNÓ: Öt perce sincs, hogy megismert.
 KACZÉR: Nálam ez hamar jön.
 TITKARNÓ: És még hamarabb elmegy.
 KACZÉR: Mondjuk...
 TITKARNÓ: Legalább őszinte!
 KACZÉR: Ez minden erényem... Tulajdonképpen csak azért jöttem,
 hogy lebeszéljem a főszerkesztőt verseim közléséről.
 TITKARNÓ: Nem lesz nehéz dolga. Útálja a verseket.
 KACZÉR: És maga, Rózácska?
 TITKARNÓ: Én kedvelem.
 KACZÉR: És a költőket?
 TITKARNÓ: Pláne... *(Játszik.)* Kivált egyet!
 KACZÉR: Vajon ki lehet az?
 TITKARNÓ: Nos, gépeünk?
 KACZÉR: Van eszünkben!
 TITKARNÓ: Akkor isten áldja!
 KACZÉR: Várjon! Ne fordítson hátat.
 TITKARNÓ: Dolgom van.
 KACZÉR: Rendben van. Kezdem...
 TITKARNÓ: Ez a beszéd... *(Motozás a géppel.)* Lehet!
(Változás.)
 K. LACI: Az imént mintha olyat hallottam volna, miszerint soha egy
 betűt le nem írt.

TORDAY: Nem is. Mikor a főszerkesztő megérkezett, javában csókolódtak Rózával.

K. LACI: Mit szólt az asztaltársaság?

(Változás.)

ROTH: Na végre! Csak hogy előkerülsz! Már lassan a desszertnél tartunk... Ül mellénk a szüzérmékhez!

K. LACI: Kösz! Nem vagyok éhes.

TORDAY: (izgatottan) Sikerült?

KACZÉR: Minden a legnagyobb rendben.

BARTHA: Mit szólt a főszerkesztő?

KACZÉR: Egy szót se, csak kidobott.

BARTHA: Mit tettél, te szerencsétlen?

KACZÉR: Elszerettem a szeretőjét.

BARTHA: Thá! Ez örület. Megmondanád, aranyom, hogy akkor most mi van a legnagyobb rendben?

KACZÉR: A Róza eljön holnap hozzánk.

BARTHA: Hogyhogy „hozzánk?”

KACZÉR: Hozzád meg hozzám, de te véletlen éppen sürgősen elmentél hazulról.

BARTHA: Nem!

KACZÉR: Csendben leszünk és holnap felugrom takarítani.

BARTHA: (az asztalra csap) Látni se akarlak egy ideig.

KACZÉR: Életemben először lettem volna boldog...

TORDAY: (felcsattan) Először?!

KACZÉR: A Barthánál igen.

ROTH: Pont ennek a lónak a babáját kellett megkörnyékezned?

KACZÉR: Tényleg nagy a feje... Sikkesen búsul majd.

TORDAY: (sóhajt) Lesz itt másnak is búsulni valója.

KACZÉR: Ugyan miért?

TORDAY: Mert azért mégsem akkora ló, hogy előre ne inkasszált volna.

KACZÉR: Ti pénzt adtatok neki, hogy közölje verseimet?

(Kínos csend.)

ROTH: Igyál...

(Pohárkoccanás.)

KACZÉR: (lecsapja a poharat) Még!

TORDAY: Lassabban!

KACZÉR: (tompán) Lefizettétek a szerkesztőt...

BARTHA: Te mit tettél volna a helyünkben?

(Csend.)

ROTH: Na mondd! Mit csináltál volna a mi helyünkben?

KACZÉR: (elrévülten)... Azt a pénzt... ideadtam volna nekem...

(Változás.)

K. LACI: (rikkant) Sarlatánszagot érzek!

TORDAY: Olvass bele a versekbe.

K. LACI: És honnan fogom tudni, hogy ő írta, vagy maguk képzelték?

(Csend.)

K. LACI: Azt kértem...

TORDAY: ...hallottam!

K. LACI: De nem válaszolt.

TORDAY: Gondolkozom...

K. LACI: Ellenőrizték, hogy nem írta ki valahonnan azokat a verseket?

TORDAY: (szárazon) Na tedd le, fiam, azt a könyvet és tűnj el!

K. LACI: Megvárom, amíg felébred.

TORDAY: Felébredek?

K. LACI: A poétikus ábrándokból... Unatkoztak... Költőt akartak csinálni egy facér...

TORDAY: Kaczér ...

K. LACI: (*nyel egyet*) Eger... Kaczér... És csináltak is... Felmerül bennem a kérdés: nem azért hívtott meg vacsorára, mert ...

TORDAY: ... unatkozom. De már te is untatsz.

K. LACI: Köszönöm a vacsorát. (*Kászálódás.*)

TORDAY: (*halkan*) Elmész?

K. LACI: Tényleg, ha már itt vagyok, megvárhatnám, míg harmadszor is kidob.

TORDAY: Nem veled perelek ...

K. LACI: Ki vele, direktben, nem szeretem a rávezető stílust.

TORDAY: Ne hadonássz! Ül le ...

K. LACI: (*mogorván*) Fogódkodni is kell? (*Csend.*)

K. LACI: (*pimaszul*) Beszéljünk másról... Mi bántja?

TORDAY: (*nevet*) Disznó vagy, hallod.

K. LACI: A girlandok a szépművészetek tájairól... Ma ha valakinek elemezni akarják a belvilágát, egyszerűen szétrobbantják... Egy villámgyors pillantás és megvan a felvétel.

TORDAY: És ki rakja majd megint össze?

K. LACI: Az orátor a temetőben. Garantálva van, hogy mindenki szép halott lesz.

TORDAY: Kegyetlen dolog.

K. LACI: Ne üljön le ceruzával játszani, csak a bombabiztos.

TORDAY: Mért ne játszhadozhatna valaki pusztán a játék kedvéért?

K. LACI: Azt még az alacsony esztétikai mércével hadakozó társadalmak sem engedték: a klerikálisok és dogmatikusok... Most meg már arról van szó, ha gátat nem vetnénk, az értéktelen, dilettáns massa eldugaszolná a tiszta forrásokat.

TORDAY: Elsősorban a pénzforrásokat.

K. LACI: Azt is... Azután meg elszigetelnék a közönség-felületet a fundamentális behatásoktól.

TORDAY: Én már az ítésektől nem látom az irodalmat.

K. LACI: Laikusoknak ...

TORDAY: ... kuss!

K. LACI: Nem, csak a kijelölt helyen kell pancsikálni. Elképzelhető ugyanis, hogy a magasfeszültségű művészetekhez is kell némi előképzettség, szakértelem.

TORDAY: Alljon meg a menet!

K. LACI: A menet nem ér rá megállni!

TORDAY: Akkor én legfeljebb a hátadnak kiabálhatok.

K. LACI: S azzal se fáradjon. Már tudom, mit akar. Támasszuk fel még egyszer a Kaczért.

TORDAY: Nem. Csak temessük el. (*Felcsattan.*) Garantálva van, hogy mindenki szép halott lesz!

K. LACI: Tudtam volna, hozhattam volna egy nagyobb zsebkendőt... (*Csend.*) Netán ki vagyok dobva?

TORDAY: Nem... Ez az oltári pimaszságod éppenséggel megkönynyíti a dolgomat.

K. LACI: Hideg víz a kopasz lelkiismeretre... Nagyon csúnyán bántak veled? (*Változás.*)

KOCZÉR: Jó estét, urak!

(*Csend.*)

Leülhetek?

(*Csend.*)

Főúr, elvehetem ezt a széket?

JÓZSI: Sajnos kérem, foglalt ...

KACZÉR: De hát senki sem ül rajta!

JÓZSI: Mára kérem ez a helyzet... mindjárt hozom a táblát. (*Távolodó.*)

KACZÉR: Üres a vendéglő, hon maradtak a foglalók, állá büszke tábla... Elég lett volna, ha kiírják az ajtóra: TILOS A BEMENET KUTYÁNAK ÉS KÖLTŐNEK!

BARTHA: (*felhorkan*) Költőnek?!

ROTH: Melvik lexikonban keressetek?

KACZÉR: Nagy dolog ám az KABA KÖVE és a KOLERA BACILUS közé ékelődve hajolni át a halhatatlanságba.

ROTH: Csak ne a tetőről! A kolerabacilustól legalább kolerát kap az ember.

TORDAY: Te még ahhoz is kába lennél.

KACZÉR: Az urak az ihlet tiszta gyümölcséből iparcikket szeretnének csinálni... Hetipiacozni, állat- és kirakodóvásárra szekerezni... (*A kikiáltó hangján.*) „Itt a fájdalom tizenöt sorban... Friss a halálhangulat... Eksztázis! Melankólia! Mára veszi, holnap eszi... Tessék közelebb fáradni... Nem csalás, nem ámitás...”

BARTHA: (*gúnyosan*) Szeplőtelen a szeplősökhöz!

ROTH: Jézus kisicceli a kufárokat a mellékhajból.

TORDAY: A szerényből kemény lett, erény lett a merénylet...

KACZÉR: Jó, hogy nem engedtetek leülni, legalább egy kicsit lenézhetlek benneteket.

BARTHA: És köpsz a mocskos pénzünkre.

ROTH: Egy falat nem megy le a torkodon a villásreggeliből.

TORDAY: Rátaposol közös kalapunkra.

ROTH: Rohansz a kertilakba. Koffert rántasz elő az ágy alól és bele dobálad azt, amiről úgy tudod, hogy a tiéd.

KACZÉR: (*halkan*) Pofámban a nagy kő... Jó volt a korpa között... Most aztán itt állok teljesen kifosztva...

TORDAY: (*jojtott hangon*) Pardon! Ha a saját holminkra gondolsz...

KACZÉR: En is fizettem, amennyiben nem vettétek volna észre! A verseimmel.

BARTHA: Kaczér Endrét még nem jegyzik Zürichben.

KACZÉR: Ez volt az összmindenem. Ha innen kimegyek... költő sem vagyok már...

ROTH: Visszakaphatod a verseidet... Tessék! (*Megköszörüli a torkát.*)

(*Változás.*)

K. LACI: Képebe vágta a klapanciáit... Micsoda ötlet! Csak egy textilkereskedőnek juthat az eszébe ilyen ihletett ötlet.

TORDAY: Roth jogtudós volt.

K. LACI: Pláne! A száraz szófacsaró szaftos stósza. Ne, fiú itt a poemád! Tedd a füstre! Ezt mondta?

KACZÉR: Nem ismered a Rothot. A versek végén azt mondta a pincérnek: „Na Józsikám, most már ideteheti azt a székelt!”

K. LACI: Mire a pocstávát vált poéta felszegte a fejét, kemény léptekkel távozott és becsapta maga mögött az ajtót.

TORDAY: Nem ismered őt se... Leült.

(*Változás.*)

BARTHA: (*zavartan*) Eszel egy pár falatot?

KACZÉR: (*szórakozottan*) Kösz... nem kérek... Csak folytassátok nyugodtan.

TORDAY: Told ide azt a poharat.

KACZÉR: Ne tölts... Nem tudok odafigyelni a borra.

ROTH: (*fortyan*) Hát mi a — majd mit mondtam! — nyavalyára figyelsz?!

KACZÉR: Sohasem hallottam ennyi verset egyszerre — tőlem.

TORDAY: Megmámorosodtál saját szavaidtól.

KACZÉR: (*elgondolkozva*) Nincs kialakult véleményem... Egy-két sor mellbe vágott.

TORDAY: Nézd, ez az alma hogy kacag a tányéron.

BARTHA: Ne szagolgasd — egyed!

KACZÉR: (*még mindig távol*) A szavaknak illata és színe van, de az erőlködő gondolat kioltja...

ROTH: (*idegesen*) Mesélj nekünk a költészetről!

KACZÉR: (*feleszmél nevetve*) Észre sem vettem, hogy hangosan gondolkodom.

(*Csend.*)

ROTH: Tulajdonképpen, miért nem mész már?

KACZÉR: Egész nap erre spóroltam, hogy majd beszélgetünk.

ROTH: (*szárazon*) Na most beszélgesd ki magad jól, mert holnap nem jövünk!

(*Változás.*)

K. LACI: Elhitte?

TORDAY: Nem hitte el. Este a szokott időben beállított és üres volt a törzsasztal.

(*Változás.*)

JÓZSI: ... Nem voltak itt kérem, de meghagyták, ha jön a művész úr, szolgáljuk ki rendesen.

KACZÉR: Megiszik velem valamit?

JÓZSI: Sajnos nem tehetem... (*Kiált.*) Már el tetszik menni? Nem üzen semmit?

KACZÉR: (*visszaközéltető*) Jó a memóriája?

(*Változás.*)

ROTH, TORDAY, BARTHA (*kacag*)

BARTHA: Józsi, maga pályát tévesztett. Fenomenálisan szaval!

JÓZSI: (*büszkén*) És csak egyszer mondta el!

TORDAY: Mikor?

JÓZSI: Csütörtökön.

ROTH: Azóta nem járt itt?

JÓZSI: De. Minden este.

ROTH: Tisztességesen kiszolgálta?

JÓZSI: Hamar ment, mert le sem ült.

ROTH: Meghagytuk, hogy invitálja ügyesen.

JÓZSI: Csak azt hallja, amit saját maga mond.

TORDAY: Ma még nem volt itt?

JÓZSI: Nem láttam...

(*Változás.*)

TORDAY: Akkor aztán egy jó ideig nem láttuk.

K. LACI: Kapcsolt, hogy itt az idő; le kell kopni.

TORDAY: Valahogy így, de...

K. LACI: Könnyű egy ripacsot felfedezni, de nehéz levakarni.

TORDAY: (*szomorúan*) Persze... De egyelőre úgy állt a dolog, hogy meg kellett volna találjuk, hogy le tudjuk vakarni. Mindenütt kerestük. Egyszer még rajtaütésszerűen hajnali tizenegykor a kerti házba is benéz-tünk... Nem volt ott. Féltucat macska nyávogott keservesen.

K. LACI: Azok a leggyöngédebb szívűek, akik mások pénzét költik.

TORDAY: Üzenetet hagytunk.

K. LACI: (*gúnyosan*) Szintén versben?

TORDAY: Nem, csak a Nemzeti Bé színes papírrongyaiból néhányat.

K. LACI: Kitöröltem volna vele a macskáim fenekét.

TORDAY: Bravó! Ez az első emberi szó, amit ma este mondtál.

K. LACI: *(átmenet nélkül)* Miben halt meg?

TORDAY: *(szárazon)* Nem tartozik ide... Az egészet, jóval később egy kis berakásos dobozban találtuk meg a veres papírszegfüvel egyetemben.

K. LACI: Serdülő költő korára megtanult spórolni.

TORDAY: *(keserű gúnnyal)* Fején találtad a szeget... Jó két hónap múlva előkerült a bújdosó.

(Változás.)

BARTHA: *(boldog kiáltással)* Bandi!

ROTH: *(meghatva)* Hol kószáltál, csibész, hogy se égen, se földön nem találtunk?

KACZÉR: Nappali életet éltem.

TORDAY: „Úr ír?”

KACZÉR: *(elereszti a füle mellett)* Térjünk a tárgyra... Sietek.

ROTH: Nos?

KACZÉR: *(boldog ünnepélyességgel)* Meghívlak benneteket holnapután vacsorára a Pálmába.

TORDAY: Húha! A Barnához?

KACZÉR: *(büszkén)* Barátaimtól semmit sem sajnálok!

(Változás.)

K. LACI: Gógös Gúnár Gedeon! Magukban is lehetett volna büszkeség, hogy ne fogadják el a meghívást.

TORDAY: Egyrészt meglepődtünk, másrészt...

K. LACI: ...másrészt sejtették, mi lesz... Öt perccel záróra előtt Kaczér kölcsönkér.

TORDAY: Igen... Ezért elhatároztuk, hogy jól megtréfáljuk: nem visziünk magunkkal egy vasat sem.

(Változás. Diszkrét szalonmuzsika.)

BARTHA: *(csámcsog)* Finom ez a fokhagymás. Máskor is meghívhatsz bennünket.

KACZÉR: Kérlek!

TORDAY: Egészségedre! Ha nem csalódom, muskát. Nyolc-tíz éves.

KACZÉR: *(alig titkolt büszkeséggel)* Meg még egy kicsi... *(Koccint.)*

ROTH: És mondd csak: hogy ízlik a nappali élet?

KACZÉR: *(komor)* Csupa érzéketlen fantóm futkároz... Színtelen kongó szavak repkednek a levegőben... Feldöntenek sietségükben... Füst van... Teherkocsik zakatolnak... Koldusok előmáznak üregeikből... Ha egy szép hús-vér-virágot önkéntelenül megsímítsz, szisszen, mint a kigyó... Teljes fényben állsz a rivaldán és nincs szöveged... Mire felsejlik a lila alkony, félholt vagy az ijedségtől... Eltűnik végre a közönséges és harsogó napfény, a tárgyak finom lélek-színben hunyorognak, de te már nem tudsz örülni...

TORDAY: Igyál, megfagyott gyermek. Hagyd a durva napfényt a flórának és faunának. Te egy földi hüvelyéből kilépett szellem vagy. Szárnyad széle a valóságot érintette és összerendezte.

BARTHA: *(vigan, de nem sértő szándékkal)* Írhatta volna Kaczér Endre!

KACZÉR: Boldog vagyok, hogy verseim, ezek a színes szappanbuborékok, elpattantak sorban. Talán bekerültek volna valamilyen ronda, szürke és fojtogató tankönyvbe. Erőszakos műbíráló rá akarná kényszeríteni érdeketlen lelkekre. Megpróbálnák a művelődés szélalmát hajtani erejével.

BARTHA: Mestereid semmi kivetnivalót nem találtak ebben.
KACZÉR: Nem tehettek másként. Magányos farkasként küzdöttek.
Nem voltak barátaik.

BARTHA: *(megköszörüli a torkát)*

KACZÉR: Igen... Szégyellem, hogy akkor este fölényeskedtem.

ROTH: Kidobtunk, megaláztunk... Felhánytorgattuk az eldobásra szánt rongyokat, ezt a pár garast, a tányér szélén maradt falatokat... Elég alacsonyan tartod a jóbarátság mércéjét, hallod-e!

KACZÉR: Jó útra akartatok terelni, bozontosok... *(Nevet.)*

ROTH: *(idegesen)* Ne nevéss!

KACZÉR: *(elkomorodva)* Hát nem mindegy, hogy három milliónyian ismerik azokat a verseket, vagy csak hárman?

TORDAY: Pardon! Négyen! A Józsi is tud egyet. *(Kidált.)* Józsi!

JÓZSI: Tessen parancsolni!

TORDAY: *(iszik, azután lecsapja a poharat)* Nekem egy vers lesz!
(Változás.)

K. LACI: Visszafűzte a karikára a társaságot.

TORDAY: Jobban szerettük, mint valaha. A vers, melyet Józsi oly rafinált egyszerűen tudott elmondani, azóta, hogy először hallottuk, csak mélyült. Egyszerre volt az visszakönyörgés és búcsú...

K. LACI: Sima nyelvre...

TORDAY: ... a kígyóéra!

K. LACI: *(zavartalanul)* ... lefordítva: hízelgés és zsarolás... Maguk zsaroltatásra születtek.

TORDAY: A jogász, a pszichiáter és a rőfös?

K. LACI: Persze, ha otrombán próbálkozik, kipofozzák, nemhogy zöldkert diófája alól, hanem a városból. De aki finoman csinálja és nem is a pénzükre pályázik egyenesen — mivel az olyan világnak képezi alapját, melyből ő önkéntesen kizárta magát —, az...

TORDAY: Az mire pályázik hát tulajdonképpen?

K. LACI: Szellemi egyeduralomra. Maguknak ő nem egy költő volt, hanem a költő!

TORDAY: Mindenesetre kizárólagosan a miénk.

K. LACI: Látja, ez a teteje a szemfényvesztésnek... Ha kinyomtatják a verseit, három olvasója se lett volna.

TORDAY: *(közbevágni készül)*

K. LACI: *(idegesen)* Tegyük fel, hogy tíz... száz! Tízmillióból száz és háromból — három!

TORDAY: Négy.

K. LACI: Jó kis különbség, nemde? Abszolút irodalmi élet. Biztosra veszem, hogy senki mással szóba se állt, azért vágyott úgy a társaságukra. Nemcsak ennivalójukból táplálkozott, hanem még inkább hatalmas életismeretükből. Mit kaptak érte? A legilletékesebbtől idézek: szappanbuborékokat!

TORDAY: *(élesen)* Vannak olyanok, akik még ennyit sem adnak az irodalomnak, mégis fényesen megélnék belőle.

K. LACI: *(megértette)* Igen... A dögevők randák... De takarítanak.

TORDAY: S ha dög nincs, jó az élőhús is.

K. LACI: *(felfortyan)* Kétszer kidobott, egyszer én megyek el!

TORDAY: *(keményen)* Ülsz a seggeden!... Meghallgattalak... Te is meg fogsz hallgatni! *(Elneveti magát.)* Egészségedre! *(Koccintanak.)*

K. LACI: *(fanyarul)* Cin-cin!

(Változás.)

BARTHA: *(súgva)* Mit jegyzel?

ROTH: (*ság*) Kiszámoltam, hogy amit eddig fogyasztottunk, messze fölötte van az összegnek, amit az asztalkán hagytunk.

KACZÉR: Hozzák a kedvencedet!

TORDAY: De már nem tudok enni.

KACZÉR: Ezt mondtad az előételnél is.

BARNA: (*öblös hang*) Ízlik uraságotoknak?

ROTH: (*lelkesedés nélkül*) Nagyon jó.

KACZÉR: Barna úr, a bor úgyszólván...

BARNA: Elnézést! Azonnal intézkedem.

KACZÉR: (*vigan*) Hát akkor...

ROTH: Hát akkor mi már fáradtak és álmosak vagyunk.

KACZÉR: Lári-fári. Fenéki!

BARTHA: Még csak az hiányzik már, hogy felkérjél egy keringőre.

KACZÉR: Nem értelek benneteket.

ROTH: Pedig, elég érthetetlenek vagyunk... (*Elneveti magát.*)

KACZÉR: Végre egy kis derű! Már azt hittem; temetésen vagyok.

ROTH: Az ember mindennap temet valamit, vagy valakit.

KACZÉR: Hagyjuk ezt. Az élet szép!

BARTHA: Ezt jól mondtad. Erre rikkantok egyet. (*Halkan.*) Juhuj.

BARNA: Parancsol uraságod?

BARTHA: Nem szóltam semmit.

BARNA: Vagy úgy! Ezt a márkát ajánlom, mert kérem szépen egy kisé fanyar.

TORDAY: (*sóhaj*) Nekem teli a poharat!

(*Változás.*)

K. LACI: Mit mondjak: bearanyozták a gálaestjét.

TORDAY: Szorongatta valami a torkom. Alig ment le a falat.

K. LACI: (*gúnyosan*) „Pattan a dugó, úszik a penzsem... Ihaj-csuhaj, de sokba van ez nékem.”

TORDAY: Remegve vártam a pillanatot, hogy félrehívja valamelyikünket és gyerekes ártatlansággal levágja egy nagyobb összegért.

K. LACI: Ez ellen van orvosság: pénz nélkül kellett volna menni.

TORDAY: Megbeszéltük előre, hogy egy vas nem lesz nálunk. De az óráim fedelében, Roth botja fejében, Bartha csipkés zsebkendője mögött ott lapult a nagybankó.

K. LACI: És a pillanat elérkezett!

TORDAY: Sírni tudtam volna!

K. LACI: Bizony, egy nagyobb bankó...

TORDAY: Hülye!

K. LACI: Blokkolva!

TORDAY: Bocsáss meg! Ha eszembe jut, hogy milyen simán bolondá tett mindhármunkat... Ismerte minden rezdülésünket. Egyenként vont félre bennünket.

K. LACI: Mit mondott?

TORDAY: A többieknek... nem tudom... de nékem, hálásan megköszönte, hogy eljöttem... Megcsókolt... (*Elakad.*)
(*Gyanús csend.*)

K. LACI: Kiabáljon, ha fáj!

TORDAY: (*sóhaj*)... Jól van már... Tölts egy kicsit...

(*Változás.*)

KACZÉR: Főnök, a számlát!

TORDAY: Megvárunk odakünn...

KACZÉR: Ne várjatok ... Egy kicsit még elidőzök ...

(Változás.)

K. LACI: Vert hadak távozása.

TORDAY: Igen ... Vert hadak ... Megbántottak ... Sebesültek ... Lélekhalottak ... Pedig már azt hittük, hogy megint úgy lesz, mint régt! S most eljátszotta az utolsó játékát ... Tessék?

K. LACI: Nem szóltam.

TORDAY: Némán botorkáltunk ki az asztalok között. Odakint a csilagos éjszakában nagyokat tátoztunk, mintha tele mellet szippantanánk a virágzó hársak illatát ... Akkor ... Akkor odabe irtóztatos üvöltözés, csattogás és csörömpölés támadt. Az üvegajtóhoz tódultunk. Lábunk alatt átforrósodott a kő. Odabent költőnket pofozta, rugdosta a nagy, behemót tulajdonos. Tányérok csilingeltek, asztalok dőltek fel. Bandi újra meg újra feltápáskodott, de egy lépést sem hátrált kifelé ... Néztük jéggé dermedve ... Nem tudtunk berohanni, kiragadni a dúvad kezéből ... odavetni azt a rongypénzt a pofájába.

K. LACI: Hogy vetették volna, ha egyszer odaadták?

TORDAY: Odaadtuk? Mindenki azt hitte, hogy a másik.

K. LACI: Értem ... A félrehívás volt a trükkje.

TORDAY: Gyönyörű ravaszság. (Keserűn.) Egyedül az okosok nem láttak át rajta.

K. LACI: A virgácstól ótták, — egyenesen a korbácsba zavarták bele.

TORDAY: Mikor a Barna belefáradt az ütlegelésbe, a pincérrel az ajtóhoz vonszolta és kilökte a teraszra. Poros volt, a szája felrepedt, csomóban hiányzott a haja ... Feltápáskodott, a bezárt ajtóhoz ment és dörömbölni kezdett.

(Változás.)

BARNA: Ki az?!

KACZÉR: Én.

BARNA: Te még vissza mered tolni a pofádat?! Nem volt elég? (Beccsapja az ajtót.)

(Dörömbölés.)

BARNA: (rettenetesen dühös) Rögtön agyoncsaplak, féreg! (Majdnem sírósan.) Mi kell ...

KOCZÉR: Kaphatnék ... egy szál szegfüt ... az asztalomról?

(Változás. Csend.)

K. LACI: Tölthetek?

TORDAY: Nem ízlik ... (Loccsanás, pohártörés.)

K. LACI: (kissé megilletődve.) És ... mit tehetek én itt?

TORDAY: Most már csak azt kérem, hogy te is feledd el az egészet ... Tedd vissza a helyére a könyvet ... Köszönöm.

K. LACI: Akkor most tényleg és végleg: jó éjt!

TORDAY: (nehezen lélegzik) Se szóban ... se írásban ... Megígéred?

K. LACI: (távolodó) Természetesen ...

SÁFRANY IMRE